Uitspraak Commissie van Beroep 2020-010 d.d. 24 maart 2020
(mr. W.J.J. Los, voorzitter, mr. A. Bus, prof. mr. D. Busch, F.R. Valkenburg AAG RBA, mr. J. Willeumier, leden en mr. H.C. Dobbelaar-ten Cate, secretaris)

Samenvatting

Registratie in Incidentenregister en Extern Verwijzingsregister. Zwaarwegende aanwijzingen voor betrokkenheid bij aanvraag krediet met valse gegevens, ook bij sepot voor valsheid in geschrift.

Klik hier voor de uitspraak bij de Geschillencommissie

1. De procedure in beroep

1.1 De Geschillencommissie financiële dienstverlening (verder: Geschillencommissie) heeft op 1 maart 2019 tussen partijen uitspraak gedaan (dossiernummer [nummer], gepubliceerd onder nummer 2019-151).

1.2 Op verzoek van de Bank heeft de voorzitter van de Geschillencommissie bij brief van 26 juli 2019 beroep tegen de uitspraak opengesteld.

1.3 De Bank heeft vervolgens bij een op 6 september 2019 gedateerd beroepschrift met bijlagen beroep tegen de uitspraak ingesteld bij de Commissie van Beroep financiële dienstverlening (verder: Commissie van Beroep).

1.4 Consument heeft een op 11 oktober 2019 gedateerd verweerschrift ingediend.

1.5 De mondelinge behandeling van dit beroep heeft plaatsgehad op 13 januari 2020. Partijen zijn aldaar verschenen en hebben hun standpunt toegelicht en vragen van de Commissie van Beroep beantwoord. De Bank heeft een pleitnota overgelegd.

2. De procedure bij de Geschillencommissie

Voor het verloop van de procedure bij de Geschillencommissie verwijst de Commissie van Beroep naar de uitspraak van de Geschillencommissie van 1 maart 2019.

3. Feiten

3.1 De Commissie van Beroep gaat uit van de feiten die de Geschillencommissie heeft vermeld in de uitspraak onder 2.1 tot en met 2.8. De feiten zijn niet betwist en worden voor zover relevant aangevuld met enkele andere feiten die tussen partijen vaststaan. Kort gezegd gaat het om het volgende.

3.2 Op 26 juli 2016 heeft de Bank via de tussenpersoon ‘De Nederlandse Kredietmaatschappij’ een aanvraag ontvangen voor een krediet van € 7.500,00. Als kredietnemers zijn in de aanvraag de schoonouders van Consument genoemd. Het rekeningnummer dat in de aanvraag is vermeld, is het nummer van de bankrekening van de zoon van Consument. Deze zoon was destijds één jaar oud.

3.3 Bij brief van 4 augustus 2016 heeft de Bank Consument meegedeeld dat haar persoonsgegevens waren opgenomen in het Incidentenregister en het Extern Verwijzingsregister (hierna ook: EVR). Als reden gaf de Bank op dat zij het sterke vermoeden had dat Consument betrokken was bij een incident. In de brief heeft de Bank Consument de mogelijkheid geboden om binnen veertien dagen tegenbewijs te leveren.

3.4 Op 29 augustus 2016 heeft de Bank aangifte bij de politie gedaan tegen Consument wegens oplichting en valsheid in geschrift. Boven de aangifte is vermeld: 'Maatschappelijke classificatie: identiteitsfraude'.

3.5 Bij brief van 6 maart 2017 heeft de officier van justitie van het Arrondissementsparket Zeeland-West-Brabant aan Consument meegedeeld dat Consument sinds 5 september 2016 werd verdacht van een strafbaar feit, valsheid in geschrift, en dat na het bestuderen van de stukken is besloten de zaak tegen haar te seponeren wegens onvoldoende wettig en overtuigend bewijs.

3.6 Bij brief van 2 februari 2018 heeft Consument de Bank verzocht de registraties te herzien en te verwijderen. De Bank heeft dit geweigerd bij brief van 28 februari 2018.

4. Klacht en uitspraak Geschillencommissie

4.1 Consument vindt de registraties onterecht en de duur daarvan te lang. De registraties verhinderen dat zij een krediet krijgt om een huis te kopen. Primair vordert Consument dat de Bank haar persoonsgegevens verwijdert uit het Extern Verwijzingsregister (EVR) en het Incidentenregister. Subsidiair vordert Consument dat de Bank de duur van de registraties verkort naar twee jaar.

4.2 De Geschillencommissie heeft onderscheid gemaakt tussen de periode vóór het onder 3.6 genoemde sepot en de periode erna. Tot het sepot mocht de Bank volgens de Geschillencommissie in redelijkheid ervan uitgaan dat de registratie wegens verdenking van valsheid in geschrift gerechtvaardigd was. Nadat de Bank bekend was geworden met het sepot kon de Bank er in redelijkheid niet meer van uitgaan dat sprake was van een zwaardere verdenking dan een redelijk vermoeden van schuld aan valsheid in geschrift.
De Bank had de registratie toen moeten heroverwegen. Het enkele verwijzen naar een eerder ingenomen standpunt is volgens de Geschillencommissie niet voldoende.
De Geschillencommissie is daarbij ervan uitgegaan dat alleen een registratie voor valsheid in geschrift is geplaatst. De Geschillencommissie is tot het oordeel gekomen dat de registratie in het EVR niet voldoet aan de eisen van artikel 5.2.1, onder a en b, van het Protocol.
De Geschillencommissie is verder van oordeel dat de registratie in het Incidentenregister niet langer kan bijdragen aan enig doel van de registratie, zoals omschreven in artikel 4.1.1. van het Protocol, omdat de voorhanden gegevens geen zwaardere verdenking dan een redelijk vermoeden van schuld opleveren. De Geschillencommissie heeft vervolgens beslist dat de Bank de registratie in het EVR en het Incidentenregister moet verwijderen.

5. Beoordeling van het beroep

5.1 Het beroep is behandelbaar, omdat de voorzitter van de Geschillencommissie op grond van artikel 41.3 van het Reglement Geschillencommissie financiële dienstverlening beroep tegen de uitspraak van de Geschillencommissie heeft opengesteld.

Registratie in Incidentenregister en EVR

5.2 Het gaat in deze zaak om een registratie in het kader van het Incidentenwaarschuwings-systeem Financiële Instellingen. Een dergelijke registratie vindt plaats op basis van het Protocol Incidentenwaarschuwingssysteem Financiële Instellingen 2013 (hierna: PIFI).

5.3 De registratie houdt in dat gegevens van een (rechts)persoon worden vastgelegd in het eigen Incidentenregister van de betrokken financiële instelling, naar aanleiding van of betrekking hebbend op een (mogelijk) incident (art. 3.1.1 PIFI). Een incident is 'een gebeurtenis die als gevolg heeft, zou kunnen hebben of heeft gehad dat de belangen, integriteit of veiligheid van de cliënten of medewerkers van een Financiële Instelling, de Financiële Instelling zelf of de financiële sector als geheel in het geding zijn of kunnen zijn, zoals het falsificeren van nota's, identiteitsfraude, skimming, verduistering in dienstbetrekking, phishing en opzettelijke misleiding' (art. 2 PIFI).

5.4 De registratie in het Incidentenregister vindt plaats ten behoeve van het doel dat is omschreven in art. 4.1.1 PIFI. De omschrijving luidt:

> Het geheel aan verwerkingen ten aanzien van het Incidentenregister heeft tot doel het ondersteunen van activiteiten gericht op het waarborgen van de veiligheid en de integriteit van de financiële sector, daaronder mede begrepen (het geheel van) activiteiten die gericht zijn:
> - op het onderkennen, voorkomen, onderzoeken en bestrijden van gedragingen die kunnen leiden tot benadeling van de branche waar de financiële instelling deel van uitmaakt, van de economische eenheid (groep) waartoe de financiële instelling behoort, van de financiële instelling zelf, alsmede van haar cliënten en medewerkers;
> - op het onderkennen, voorkomen, onderzoeken en bestrijden van oneigenlijk gebruik van producten, diensten en voorzieningen en/of (pogingen) tot strafbare of laakbare gedragingen en/of overtreding van (wettelijke) voorschriften, gericht tegen de branche waar de financiële instelling deel van uitmaakt, de economische eenheid (groep) waartoe de financiële instelling behoort, de financiële instelling zelf, alsmede haar cliënten en medewerkers;
> - op het gebruik van en de deelname aan waarschuwingssystemen.

5.5 Aan het Incidentenregister van de betrokken financiële instelling is het EVR gekoppeld (art. 3.1.1 en 5.1 PIFI). Tot het EVR hebben andere financiële instellingen toegang die bij het Incidentenwaarschuwingssysteem zijn aangesloten. Via het EVR kunnen die andere financiële instellingen de beschikking krijgen over gegevens uit het Incidentenregister onder de voorwaarden die zijn genoemd in art. 4.2 Protocol. Het vastleggen van gegevens in het EVR is onderworpen aan de eisen die zijn genoemd in art. 5.2.1 PIFI. Dit artikel luidt:

> 5.2.1 De Deelnemer dient de Verwijzingsgegevens van (rechts)personen die aan de hierna onder a en b vermelde criteria voldoen en na toepassing van het onder c genoemde proportionaliteits-beginsel op te nemen in het Extern Verwijzingsregister.

a) De gedraging(en) van de (rechts)persoon vormden, vormen of kunnen een bedreiging vormen voor (I) de (financiële) belangen van cliënten en/of medewerkers van een Financiële instelling, alsmede de (Organisatie van de) Financiële instelling(en) zelf of (II) de continuïteit en/of de integriteit van de financiële sector.
b) In voldoende mate staat vast dat de betreffende (rechts)persoon betrokken is bij de onder a bedoelde gedraging(en). Deze vaststelling betekent dat van strafbare feiten in principe aangifte of klachten wordt gedaan bij een opsporingsambtenaar.
c) Het proportionaliteitsbeginsel wordt in acht genomen. Dit houdt in dat Veiligheidszaken vaststelt, dat het belang van opname in het Externe Verwijzingsregister prevaleert boven de mogelijk nadelige gevolgen voor de Betrokkene als gevolg van opname van zijn Persoonsgegevens in het Extern Verwijzingsregister.

5.6 De registraties in het Incidentenregister en het EVR worden verwijderd, indien niet langer wordt voldaan aan de eisen voor registratie op grond van art. 3.1.1 respectievelijk 5.2.1 PIFI, maar in elk geval uiterlijk acht jaar na het registreren (art. 4.3 en 5.3 PIFI). Het verwijderen kan plaatsvinden naar aanleiding van een verzoek van de betrokkene (art. 9.4 PIFI).

5.7 Het registreren is aan te merken als het verwerken van persoonsgegevens in de zin van de artikel 4 van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). De bank is een verwerkingsverantwoordelijke in de zin van dat artikel.

Is de registratie in deze zaak rechtmatig

5.8 De Commissie van Beroep stelt in de eerste plaats vast dat de onderhavige registraties betrekking hebben op een incident in de zin van art. 2 PIFI. De gebeurtenis is het aanvragen van een krediet op basis van misleidende en vervalste informatie. De Bank heeft naar aanleiding daarvan een registratie opgenomen met als kwalificaties valsheid in geschrift, poging tot oplichting en identiteitsfraude. Er is geen goede reden om aan te nemen dat de Bank de registratie heeft beperkt tot de kwalificatie valsheid in geschrift. In de strafrechtelijke aangifte die de Bank heeft gedaan, blijkt dat destijds de kwalificaties 'oplichting' en 'valsheid in geschrift' is gehanteerd, met als 'maatschappelijke classificatie: identiteitsfraude'. De vragenlijst die de Bank bij de Geschillencommissie als bijlage 4 heeft overgelegd, betreft alleen een hulpmiddel voor 'zaken zoals de proportionaliteitsafweging', zoals daarin is vermeld. Overigens blijkt ook niet dat een strafrechtelijke kwalificatie doorslaggevend is voor registratie in het PIFI. Het gaat om het incident en de betrokkenheid van Consument daarbij. Indien de betrokkenheid er is, maar de geregistreerde kwalificatie onjuist, dan kan Consument verzoeken om verbetering (art. 9.4.1 PIFI).

5.9 Er zijn in deze zaak concrete feiten en omstandigheden naar voren gebracht die zwaarwegende aanwijzingen opleveren dat de Consument degene is geweest die de aanvraag van het krediet heeft gedaan, althans nauw betrokken was bij de aanvraag. Deze concrete feiten en omstandigheden zijn met name:
- Consument heeft vóór het aanvragen van het krediet een bankrekening ten name van haar zoon geopend, die destijds één jaar oud was. Consument was als enige gemachtigd om te beschikken over de gelden op deze bankrekening.

- Consument heeft vóór het aanvragen van het krediet bedragen gestort op de bankrekening van haar zoon en die bedragen weer opgenomen.
- Consument woonde destijds in het huis van haar toenmalige schoonouders. De schoonouders verbleven in die tijd meestal, althans vaak, in het buitenland.
- Het krediet is aangevraagd op naam van de schoonouders. Zij verbleven op dat moment in het buitenland. Bij de aanvraag zijn kopieën gebruikt van identiteitsbewijzen van de schoonouders en bewijsstukken gevoegd van het (pensioen)inkomen van de toenmalige schoonvader. De handtekening van de schoonouders op de aanvraag is vervalst.
- Het krediet is online aangevraagd vanaf het IP-adres van de computer op het woonadres van de schoonouders.
- De tussenpersoon heeft in het kader van de kredietaanvraag telefonisch gesproken met een jongere vrouw, die belde vanaf het telefoonnummer van Consument. Op dat telefoonnummer ontving Consument onder meer de zogenoemde TAN-codes voor het internetbankieren.
- In de kredietaanvraag is de bankrekening van de zoon van Consument vermeld als de bankrekening waarop de hoofdsom van het krediet moest worden betaald.
- Bij de kredietaanvraag zijn vervalste bankafschriften overgelegd. De bankafschriften zijn van de bankrekening van de toenmalige schoonvader van Consument, maar het bankrekeningnummer is gewijzigd in het bankrekeningnummer van de zoon van Consument.

5.10 Tegenover deze concrete feiten en omstandigheden heeft de consument niets naar voren gebracht dat kan ontzenuwen dat zij degene is geweest die het krediet heeft aangevraagd, althans nauw betrokken was bij de aanvraag. Zij heeft ook geen alternatief scenario gegeven dat erop kan wijzen dat niet zij maar een ander het krediet heeft aangevraagd, laat staan een aannemelijk alternatief scenario. Consument heeft verklaard geen informatie over de gang van zaken te willen verstrekken.

5.11 Onder deze omstandigheden moet het ervoor worden gehouden dat de Bank naar aanleiding van het incident de gegevens van Consument kon en kan vastleggen in het Incidentenregister, met een koppeling naar het EVR. De feiten en omstandigheden leveren overigens ook een zwaardere verdenking op dan een alleen een 'redelijk vermoeden van schuld' van Consument bij betrokkenheid bij het incident.

5.12 Het is onder deze omstandigheden niet doorslaggevend dat het Openbaar Ministerie (OM) heeft afgezien van vervolging wegens valsheid in geschrift. Welke beweegredenen het OM daarvoor heeft gehad, zijn niet bekend. Evenmin is bekend of het OM alle onder 5.9 genoemde concrete feiten en omstandigheden heeft gewogen. Een en ander blijkt niet uit de sepotbeslissing. Bovendien rechtvaardigt het afzien van vervolging voor het strafbare feit van valsheid in geschrift niet de conclusie dat Consument niet degene is geweest die het krediet heeft aangevraagd, althans nauw betrokken was bij die aanvraag.

Duur van de registratie

5.13 Consument heeft aangevoerd dat de duur van de registratie disproportioneel is. Zij wil dat de duur wordt verkort tot twee jaar.

5.14 Consument is betrokken geweest bij een poging om met behulp van valse en vervalste gegevens de bank te bewegen een bedrag van € 7.500,00 uit te betalen op de bankrekening van haar zoon, ten aanzien waarvan zij gemachtigde was. Indien de poging was geslaagd, zou niet alleen de bank daardoor worden benadeeld, maar mogelijk ook de schoonouders op wiens naam de kredietaanvraag is ingediend. Dit incident is van zodanige ernst, dat dit een registratie voor de duur van vijf jaar rechtvaardigt. Consument heeft geen of onvoldoende feiten of omstandigheden naar voren gebracht, die tot de conclusie kunnen leiden dat in haar geval desondanks een kortere registratieduur was aangewezen. Evenmin is de omstandigheid dat Consument nu een huis wil kopen, van voldoende zwaarwegend belang om de registratieduur, die op zichzelf was gerechtvaardigd, thans te verkorten. Daarbij is daarbij onder meer van belang dat de duur van de registratie loopt tot 4 augustus 2021 en dat er geen reden is om aan te nemen dat Consument tot die tijd niet op andere wijze in haar huisvesting kan voorzien dan door een huis te kopen.

Slotsom

5.15 De uitspraak van de Geschillencommissie kan niet in stand blijven. De bank mag de oorspronkelijke registraties herstellen, tot de oorspronkelijke einddatum. De Commissie van Beroep ziet in het licht van het doel van de registratie geen reden om de oorspronkelijke termijn te verlengen met de periode dat de registraties vanwege de uitspraak van de Geschillencommissie niet opgenomen zijn geweest.

5.16 Omdat Consument in het ongelijk is gesteld, is er geen grondslag haar een tegemoetkoming in de proceskosten toe te kennen.

6. Beslissing

De Commissie van Beroep stelt de volgende uitspraak in de plaats van de uitspraak van de Geschillencommissie:

De vorderingen van Consument worden afgewezen.